

Бурба К., Бутенко В. *Форми партнерської взаємодії закладу дошкільної освіти та сім'ї. Дошкільна освіта: від традицій до інновацій: збірник наукових статей студентів, магістрантів та молодих науковців.* Суми: ФОП Цьома С.П., 2022. С. 17–21.

Катерина Бурба, Віта Бутенко

Сумський державний педагогічний університет

імені А.С.Макаренка

ФОРМИ ПАРТНЕРСЬКОЇ ВЗАЄМОДІЇ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ТА СІМ'Ї

У статті визначено основні положення, які визначають зміст, організацію і методику спільної роботи закладу дошкільної освіти та сім'ї та завдання цієї роботи; уточнено кроки до партнерства в означеному напрямі; систематизовано форми партнерської взаємодії закладу дошкільної освіти та сім'ї.

***Ключові слова:** сім'я; заклад дошкільної освіти; партнерська взаємодія; форми.*

Постановка проблеми. Сім'я і заклад дошкільної освіти – два суспільні інститути, що мають єдину мету – виховання і розвиток дитини. Але, на жаль, педагогам і батькам не завжди вистачає взаєморозуміння, тактовності, терпіння, щоб почути одне одного і дійти згоди. Важливо усвідомити, що ми – партнери, а успішним партнерство може бути лише за наявності довіри та взаємоповаги. Аби уникати формалізму у таких взаєминах, вихователю доцільно продумувати шляхи вдосконалення взаємодії з сучасними батьками.

Аналіз останніх досліджень і публікацій дає підстави стверджувати, що у педагогічній науці накопичений значний теоретичний матеріал з проблеми налагодження взаємин між членами родини та працівниками закладу дошкільної освіти. Аналіз змісту взаємодії здійснюють – В. Афтаназів,

А. Богуш, Т. Валентьєва, О. Долинна, Л. Жильцова, С. Кампов, Л. Нагай, Т. Поніманська, Н. Семенова, А. Сільчук та ін.; науковий пошук нових форм організації співпраці вихователя з батьками реалізують Т. Башинська, Г. Беленька, С. Білоус, А. Гресь, С. Івах, О. Ковтун, Н. Кравчук, В. Лесик, В. Новікова та ін. Попри значну кількість досліджень, постійного оновлення та покращення потребують підходи до партнерської взаємодії закладу дошкільної освіти та сім'ї.

Мета статті: систематизувати форми партнерської взаємодії закладу дошкільної освіти та сім'ї.

Виклад основного матеріалу. Спільна робота закладу дошкільної освіти та сім'ї повинна будуватися на основних положеннях, які визначають зміст, організацію і методикку цієї роботи. Розкриємо їх детальніше.

1. *Єдність у роботі закладу дошкільної освіти та сім'ї* щодо виховання дітей дошкільного віку, яка досягається, коли мета і завдання виховання добре відомі і зрозумілі не тільки вихователям, а й батькам, коли батьки знайомі з основним змістом, методами і прийомами виховання дітей і застосовують їх на практиці.

2. *Довіра у взаєминах між вихователями та батьками*, розуміння потреб та інтересів дитини і власних обов'язків, зміцнення авторитету педагога в сім'ї і батьків у закладу дошкільної освіти. Встановлення гуманних відносин на основі доброзичливої критики і самокритики.

3. *Взаємодопомога у спільній роботі* щодо виховання дітей дошкільного віку. Заклад дошкільної освіти щодня різноманітними шляхами допомагає родині у вихованні дітей. Своєю чергою батьки також тою чи іншою мірою сприяють виховній та господарській роботі, піклуючись про виховання не тільки своєї дитини, а й інших дітей.

4. *Вивчення кращого досвіду сімейного виховання*, пропаганда його серед батьків, використання в роботі закладу дошкільної освіти позитивних, інноваційних методів сімейного виховання (в підході до окремих дітей та ін.).

5. *Використання різноманітних форм роботи* закладу дошкільної освіти з сім'єю. Щоденне спілкування вихователя з батьком чи матір'ю дитини надає можливості для індивідуальної роботи. Інтегрування різних форм роботи з батьками мають доповнювати один одного.

6. *Систематичне налагодження взаємин* закладу дошкільної освіти з батьками упродовж навчального року з урахуванням завдань і змісту освітньої роботи з дітьми дошкільного віку, вимог до рівня підготовки дитини до школи.

7. *Залучення активу батьків* (батьківського комітету), громадськості до діяльності закладу дошкільної освіти. Очевидно, що організувати взаємодію із сім'єю непросто, готових порад і правил не існує. Успіх залежить від досвіду, інтуїції, компетентності вихователя, його вміння зрозуміти потреби кожної родини. При цьому й сім'я має усвідомлювати необхідність співпраці [2].

Базуючись на розумінні «про співтворчість, а не наставництво» [3], визначимо завдання партнерської взаємодії закладу дошкільної освіти і сім'ї:

- забезпечення єдності вимог та наступності сімейного і суспільного виховання;
- залучення батьків до співпраці з педагогами через систему інтерактивних новітніх форм і методів навчання, до спільного розв'язання проблемних ситуацій, які виникають у площині «педагог – діти – батьки»;
- надання психолого-педагогічної допомоги батькам для підтримки різнобічного розвитку вихованців закладу дошкільної освіти;
- сприяння соціалізації дітей дошкільного віку та їхніх родин з огляду на швидкі зміни в суспільному житті;
- забезпечення взаємодії між закладом дошкільної освіти й іншими організаціями соціальної, медичної, психологічної, юридичної підтримки дітей та батьків або осіб, які їх замінюють;
- узагальнення та поширення позитивного досвіду виховання;
- залучення батьків до активної участі в освітньому процесі.

Розкриваючи форми співпраці закладу дошкільної освіти та сім'ї, ми звернулись до дослідження Г. Беленької [1], яка визначила такі кроки до партнерства в означеному напрямі:

1-й крок. *Знайомство:* отримання від батьків якомога повнішої інформації про дитину та особливості її життя в сім'ї.

Методи: індивідуальні бесіди; анкетування; спостереження за взаєминами між дитиною і членами її родини в ранкові та вечірні години.

2-й крок. *Демонстрація власної фахової компетентності* шляхом надання інформації про сучасні дослідження в галузі дитячої психології, новітні погляди (як вітчизняних, так і зарубіжних учених) на виховання дітей та доцільність їх застосування.

Методи: доповідь з використанням відеоматеріалів на батьківських зборах; коротка розповідь під час вечірньої зустрічі; майстер-клас з ігротехніки; рекомендації з арт-освіти; інтернет-повідомлення; короткі відеоповідомлення про успіхи дітей; відеоілюстрації моментів поведінки малят у колективі.

3-й крок. *Налагодження контакту:* збирання інформації про можливості, професії, хобі батьків; створення батьківської групи в соцмережі чи месенджері (наприклад, Viber; визначення активних/ зацікавлених та ініціативних батьків; створення батьківського комітету).

Методи: опитування; індивідуальні бесіди; переконання; навіювання.

4-й крок. *Робота з членами батьківського комітету.*

Методи: неформальні бесіди-знайомства у форматі «Тиха розмова»; «п'ятничні екскурсії» малою групою до найближчого парку.

5-й крок. *Залучення частини батьків до участі в освітньому процесі:* у святкових ранках, інтелектуальних та фізкультурних розвагах, батьківсько-дитячих проєктах з подальшою широкою презентацією результатів цих проєктів усім дітям та членам їхніх родин.

Методи: заохочення; переконання; ознайомлення з досвідом і результатами співпраці педагогів і батьків вихованців інших груп закладу дошкільної освіти, кращих вітчизняних і зарубіжних закладів для дітей

дошкільного віку; фотозвіти; моральне стимулювання; оформлення інтерактивних стендів «Батьківське віконечко».

6-й крок. *Залучення всіх батьків до участі в освітньому процесі:* святкових ранках, розвагах для дітей, колективній праці з благоустрою території закладу дошкільної освіти, екологічно доцільній діяльності, батьківсько-дитячих проєктах.

Сьогодні значною є проблема включення батьків до освітнього процесу. Не всі готові спільно діяти, не розуміють позитивних наслідків такої взаємодії для дитини. Існують різні класифікації форм партнерської взаємодії закладу дошкільної освіти та сім'ї, систематизуємо їх у таблиці 1.

Таблиця 1

Форми партнерської взаємодії закладу дошкільної освіти та сім'ї

Види		Форми
За змістом співпраці	Інформаційно-аналітичний	опитування; патронаж; спостереження; бесіди; консультації; інформаційні листи; сімейні газети, бюлетені, пам'ятки; бібліотечка для батьків; папки-пересувки; візитна картка закладу дошкільної освіти; знайомство з альбомом дитини; вивчення медичних карток; консультації та ін.;
	Практичний:	презентація кращих ідей сімейного виховання; батьківський клуб; гуртки за інтересами; вечори запитань та відповідей; диспути; клуб взаємодопомоги; батьківські збори; конференції, тематичні зустрічі; дні відкритих дверей; свята, дозвілля, змагання; екскурсії, туристичні походи; виставка дитячих робіт, школа молодих батьків та ін.;
	Контрольно-оцінювальний	опитування; анкетування; діагностування; книга відгуків; телефон довіри; батьківська скринька тощо;
За кількістю учасників співпраці	Колективні	університет педагогічних знань, педагогічний всеобуч, батьківські збори, семінари, тематичні зустрічі, вечори запитань і відповідей, засідання, практикуми, фестивалі, туристичні походи та ін.;
	Групові	консультації, клуби взаємодопомоги, школа молодих батьків, гуртки за інтересами, ділові, рольові ігри, дискусії, заняття, зустрічі з цікавими людьми, обговорення, виховні бесіди, «круглі столи» та ін.;
	Індивідуальні	бесіди, розмови, пояснення, анкетування, попередні візити батьків з дітьми до закладу дошкільної освіти, консультації, відвідування педагогами вихованців удома, телефонні розмови та ін.;
За поданням	Наочно-письмові (інформаційні)	батьківські куточки, лепбуки, тематичні стенди, ширмочки, папки-пересувки, дошка оголошень, інформаційні листки, скринька пропозицій, родинні газети, фотографії, колажі, педагогічна бібліотека, виставки дитячих робіт, записи розмов з дітьми, відео фрагменти організації різних видів діяльності, презентація книг, публікацій у періодиці.

Висновки і перспективи дослідження. Таким чином, спираючись на вищезазначене, можемо стверджувати, що саме в умовах партнерської взаємодії закладу дошкільної освіти та сім'ї знаходиться особливий сенс гармонійного розвитку особистості дитини дошкільного віку. В цьому випадку виникає і цінний для вихователя зворотній зв'язок з сім'єю, який дозволяє краще бачити унікальність і неповторність кожної дитини, помічати індивідуальність її розвитку, залежність процесу від умов сімейного виховання, характеру відносин вихованця з батьками. Виявляється і ставлення батьків до власної дитини, бажання бути справжніми відповідальними помічниками в ході нелінійного дитячого розвитку, справжніми вихователями, які приносять власній дитині тільки користь, задоволення і радість самопізнання і пізнання навколишнього світу.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо у розкритті нетрадиційних форм партнерської взаємодії закладу дошкільної освіти та сім'ї в умовах воєнного стану.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Беленька Г. Дошкільний заклад і родина: співпраця заради дитини. *Дошкільне виховання*. 2019. № 2. С. 3–5.
2. Івах С., Пантюк Т. Методика співпраці дошкільних закладів з родинами: навч. посіб. Дрогобич: РВВ ДДПУ ім. І. Франка, 2011. 145 с.
3. Швець Н. Співтворчість, а не наставництво. *Дошкільне виховання*. 2019. № 2. С. 7–9.